

Rødt Nytt

GRATISAVISA TIL RØDT Nr. 2 2016

Returadresse: Rødt Dronningens gate 22, 0154 Oslo

Foran kvinnedagen 8. mars:

– Kvinner blir straffa med dagens pensjonssystem

Foto: Stig Morten Waage/CC.



Flyktningkrise:

– Støtt kvinner på flukt

Foto: Eskinder Debebe/CC.



Foto: Ernest Rude/Oslo Museum.

Ny bok om kvinnesakspioneren Betzy Kjelsberg: **Feminist og brubyggjar**

LEDER:

“Vi har en lang vei igjen å gå til full likestilling.”
MARI EIFRING, PARTISEKRETÆR I RØDT



HALVE HIMMELEN ER VÅR:

“Norske menn må lære betydningen av ord som «nei» og «ikke».” MALIN LENITA VIK





Mari Eifring
mari@roedt.no
Partisekretær i Rødt

Likestillingslandet

LEDER

Det er typisk norsk å være god, sa Gro Harlem Brundtland en gang på nittitallet. Vi nordmenn er vant til å høre at vi bor i verdens beste land, også på likestillingsfronten. Men selv her i det som skal være likestillingens forpost er det store ulikheter mellom kjønnene, og tilsynelatende liten vilje til å endre på status quo. Her er tre fakta du kanskje ikke visste om verdens mest likestilte land:

Norske kvinner tjener fortsatt bare 88 prosent av det menn gjør. Dette har strukturelle årsaker som at kvinner dominerer i lavtlønnede yrker, men selv innenfor samme yrkesgruppe tjener menn ofte mer enn kvinner. Kvinner lønnes lavere enn menn fordi de er kvinner. Derfor krever Rødt en egen likelønnsrett for å heve grunnlønnen i kvinnedominerte yrker. Vi vil også revurdere den såkalte frontfagsmodellen, som står i veien for å løfte grupper som systematisk og over tid har blitt hengende etter i lønnsutviklingen.

I forrige valgperiode var kvinneandelen blant norske kommunestyrerepresentanter på 38,2 prosent. Ved fjorårets kommunevalg var Rødt partiet med flest kvinnelige toppkandidater. 44 prosent av de som toppet listene våre var damer. Foran kommune- og fylkestingsvalget i 2019 skal andelen kvinnelige toppkandidater på Rødt sine lister være oppe i minst 50 prosent.

Mens 13,9 prosent av yrkesaktive menn jobber deltid, er tallet 34,7 prosent for kvinner. Rundt halvparten av alle deltidsansatte jobber i helse- og sosialsektoren. Der er ufrivillig deltid et økende problem, og står i veien for kvinners økonomiske selvstendighet. Rødt jobber for en gradvis overgang til seks timers normalarbeidsdag, så flere får muligheten til å jobbe fullt.

Nesten alle indikatorer på likestilling mellom kjønnene gir negativt utslag for oss som er damer. Men det har jo ikke blitt sånn av seg selv. Skjevfordelingen mellom kjønnene når det gjelder makt, økonomi og muligheter er ikke et resultat av naturlover, men av samfunnsstrukturer. Derfor er det også mulig å gjøre noe med det! Feminisme er ikke en abstrakt følelse eller et trendy image - det er navnet på den politikken som må til for å oppnå full og reell likestilling mellom kjønnene. Tallenes tale er klar - vi har en lang vei igjen å gå.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50
Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningengs gate 22
0154 Oslo



Støtt kvinner p

Vanskelig: Kvinnelige flyktninger er ekstra sårbare for vold og overgrep. Foto: Sam Tarling/NRC.

ASYLPOLITIKK

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Kjønnsperspektivet og hensynet må tas fra kvinnene går ut av døra til de kommer til et vertsland der de søker asyl. Det må vise seg i både asyl-, bosettings- og integreringsprosessen, sier Nuray Yildirim Gullestad.

Hun er tidligere flyktning, skribent og menneskerettighetsaktivist.

– Kvinner som flykter helt alene, eller med barn, uten mann, møter store utfordringer på veien. På grunn av den store pågangen av flyktninger og den kaotiske tilstanden som det har ført til ved grensene i Balkan har mange hatt det spesielt vanskelig. Disse landene er ikke vant til å håndtere slike situasjoner og har ingen strukturer som kan møte behovene til flyktninger generelt, men kvinnelige flyktninger spesielt, sier Yildirim Gullestad.

– Kvinner på flukt får ikke noen spesialbehandling fordi de er ekstra sårbare eller fordi de blir utsatt for ulike former for vold under turen. De fysiske forholdene i de anleggene som flyktninger har vært innom, har ikke vært tilrettelagt for kvinner i det hele tatt. De har måttet sove og vaske seg i samme anlegg, og den situasjonen i seg selv har vært vanskelig nok for mange. For kvinner blir utsatt for seksuell vold og misbruk som de ikke kan rapportere noen steder fordi de er på flukt og ikke har rett og tilgang til offentlige tjenester som kunne trygge dem. Flere store humanitære organisasjoner har også vært fraværende i de områdene der det har vært en tilstrømning av flyktninger.

Flere kvinner flykter nå

Mange organisasjoner rapporterer at kvinner og barn oftere enn før legger ut på flukt. Sosialantropolog Silje O. Heltne er på Samos nå, og forteller om samme bilde der:

– Ja, vi ser denne tendensen, selv om det fortsatt er flere menn som kommer. Utfordringer for kvinner på flukt er jo alt fra mensen til trafficking til svangerskap under ekstreme forhold uten oppfølging. Kvinner er mer sårbare for å være alene, noe som også er grunnen til at det gir mer mening å sende menn før resten av familien for å forsøke å finne dem en trygg rute frem. Menn er oftere ansett som i stand til å klare en flukt rent fysisk, men samtidig er disse mer sårbare for å skulle tvinges ut i krig. Derfor gir det mening at mange sender eldste sønn eller far i huset før kvinnene, ettersom kvinner på flukt oftere utsettes for overgrep og forsøk på dette.

– Vi må få inn et kjønnsperspektiv på flukt, sier Åshild Austegard. Hun er Rødts representant i 8. mars-komiteen i Bergen.

– Det er dessverre blitt enda mer aktuelt med innstramminger. Nå ser vi at kvinner flykter på samme måte som menn. De vil rekke inn før Fort Europa stenger de siste portene. Da blir det mer hals over hode og mye mer risikabelt. Det er alltid farlig å være på flukt, i tillegg kommer problemer som er kjønnsespesifikke. Vi vet ennå ikke den fulle rekkevidden av at kvinner og barn blir presset ut på de farligste fluktrutene, fastslår Austegard.

Rammer kvinner hardere

– Alle regjeringas forslag til lovendringer i asylpolitikken vil ramme kvinner hardere, men noen av forslagene er ekstra ille, sier Maria Wasvik, leder for Antirasistisk utvalg i Rødt. Hun advarer blant annet mot følgene av innstramminger i retten til familiegjenforening.

– Nå har det allerede kommet en rapport der

på flukt

FNs høykommissær for flyktninger dels bekrefter at flere kvinner tvinges på flukt når det blir vanskeligere for menn å få familien hit. I 2015 var det så lite som 16 % kvinner som ankom Europa. I januar-februar 2016 har dette snudd til 55 % kvinneandel.

Kvinner har systematisk dårligere muligheter enn menn til å oppnå familiejenforening:

– Kvinner sliter allerede med å nå de krava som gjelder for familiejenforening i dag. Introduksjonsprogrammet er ofte for dårlig tilpasset enslige kvinner med barn. Flere kvinner enn menn mangler arbeidserfaring og utdanning fra hjemlandet. Med ansvar for barn er det enda vanskeligere. Kombinasjonen er svært uheldig i et integreringsperspektiv.

Et annet forslag er at kvinner som får opphold etter ekteskap må være gift i fem år før de har selvstendig grunnlag for oppholdstillatelse, mot tre år i dag.

– Hvis kravet om botid heves til fem år, vil kvinner som har kommet via familiejenforening og som lever med vold i nære relasjoner bli enda mer utsatte og avhengige av referansepersonen enn i dag, påpeker Wasvik.

– I det hele tatt er det vanskelig å se andre hensyn enn innstramming i forslagene. Det er omtrent ingen vurderinger av hvordan forslagene slår ut for kvinner. Det er heller ikke nevnt at kvinner har noen doble utfordringer som ikke menn har. Å skjermes kvinner på flukt er noe som blir nedprioritert i Norge og Europa i dag.

Etterlyser helhetlig tenkning

Nuray Yildirim Gullestad påpeker at FN har retningslinjer og anbefalinger som sier at kjønnsperspektivet er viktig å ta hensyn til under flukten og asylprosessen, men at europeiske stater ikke har klart å ivareta dette.

– Det finnes ikke en helhetlig og automatisk tenkning i Europa om at kvinner har andre behov



Tidligere flyktning: Nuray Yildirim Gullestad. Foto: FuuseForum.



Kvinneaktivist: Åshild Austagard. Foto: Privat.



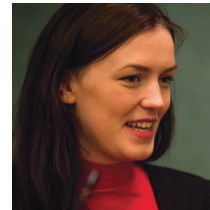
Leder for Antirasistisk utvalg i Rødt: Maria Wasvik. Foto: Privat.

enn menn både på mottak og senere når de skal bosettes. I Norge og Sverige prøver man nettopp å se på de behovene gjennom å identifisere kvinner som kan ha vært utsatt for ulike former for vold, ekteskap og tvang, og det er veldig positivt. Men denne tankegangen er ikke automatisert og ikke implementert godt nok i alle tjenestene, sier Yildirim Gullestad.

– Jeg mener Norge og Sverige bør fronte en mer offensiv feministisk asylpolitikk som tar vare på kjønnsperspektivet, og i mye større grad ta utgangspunkt i vanskelighetene i kvinners flukthistorier og tilpasse tjenestene sine.



RØDT Norge RUNDT

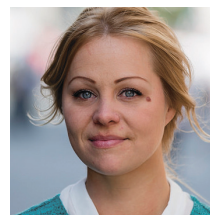


NORDLAND:

Uansvarlig flyktningpolitikk

Regjeringen bryter flere internasjonale avtaler som Norge har forpliktet seg på og bryr seg ikke om hvorvidt flyktningene har rett til asyl, mener Rødt Bodø.

– Mange av dem risikerer å bli sendt rett tilbake til tortur og forfølgelse. Det er hjerteskjærende å se barnefamilier som slites opp og sendes ut i 40 kuldegrader, sier varaordfører Synne Bjørbæk til Avisa Nordland.



OSLO:

Kritisk til kommunens pengebruk

For 39.000 kroner per reisende har Oslo kommune sendt 26 rektorer på studietur til New Zealand. Rødt Oslo reagerer på pengebruken.

– Jeg synes det er merkelig at kommunen bruker 39.000 kroner per deltager for rektorer fra skoler med særlige utfordringer. Da burde de definitivt heller vært til stede på skolene sine, sier Eivor Evenrud til VG.

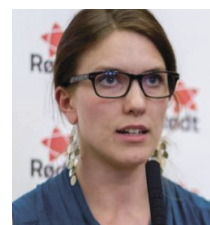


TELEMARK:

De beste avgjørelsene tas nært folk

I Kragerø skal kommunereformen opp til folkeavstemning. Der får også 16-åringene delta.

– Det er ingen hindringer for dette i lovverket, og flere andre kommuner har allerede bestemt seg for å la 16- og 17-åringer få delta i folkeavstemningen om kommunereformen, sier varaordfører Charlotte Therkelsen Sætersdal til Kragerø Blad Vestmar.



VESTFOLD:

Får ikke folkeavstemning

Underskrifter, fakkeltog og følelseladete innlegg i kommunestyret var ikke nok. Hof kommune skal slås sammen med Holmestrand, uten folkeavstemning.

– Det faktum at 780 innbyggere har signert på oppropet, viser at atskillig flere enn de 9 prosent som stemte på felleslista ønsker en folkeavstemning, sier Maren Kurdøl fra Felleslista Rødt/MdG til avisa Jarlsberg.



HALVE HIMMELEN ER VÅR

Malin Lenita Vik er statsviter og redaktør for bloggkollektivet Maddam. Hun skriver fast om feminisme i Rødt Nytt.

Norskopplæring

Mange norske menn (og kvinner) mener at kvinner biologisk sett egner seg bedre til husarbeid, at tenåringsjenter er selvopptatte sluts, at kvinner må oppføre seg om de ikke vil bli voldtatt, at kvinner som uttaler seg i offentligheten burde bankes til taushet, at kvinner kan takke seg selv for at de tjener mindre og ikke blir ledere, at kvinner er flittige, men kjedelige. Og sist men ikke minst: at kvinner er så glad i å suge pikk at de gjerne vil ha det som et statsregulert yrke.

Det er inn i denne kulturen Aina Stenersen i FrP vil «assimilere» flyktningene. De må nemlig lære at likestilling er en av våre kjerneverdier og at kvinner her til lands bestemmer over egen kropp.

Men gjør vi egentlig det, bestemmer vi over vår egen kropp? Er vi likestilt? Respekterer norske menn kvinner? Mitt inntrykk er nemlig at mange norske menn ikke forstår grunnleggende norsk og derfor ikke setninger som: «Nei, jeg vil ikke danse med deg», «Nei, ikke ta på meg», «Nei, jeg vil ikke treffe deg mer», «Nei, jeg vil ikke ligge med deg». «Nei! la meg være i fred!».

Det er ikke godt å si hva det kommer av, at såpass mange norske menn ikke forstår meningsinnholdet i ord som «nei» og «ikke», men vi kan anta at våre kvinner gjentar disse ordene flere ganger i løpet av et liv. Likevel opplever tusenvis av jenter og kvinner å bli voldtatt, banket, trakassert og i verstefall drept.

Til tross for tverrpolitisk enighet om at vold mot kvinner er et onde og vi gjentar at «vi er likestilt nå», blir vi ikke kvinner mer likestilte og trygge av prat. Derfor bor like mange kvinner og barn på krisesenter nå som for 20 år siden. Derfor er hele 24% av alle drap begått i Norge partnerdrap. Derfor blir mellom 8000 og 16000 jenter/kvinner voldtatt hvert år. Derfor blir nesten ingen menn blir domfelt for voldtekt.

At norske menn er flinkere til å dekke over den volden de begår ved at de voldtar sine venninner på fest, banker kjæresten hjemme eller i det skulte trakasserer kollegaen på jobb, gjør ikke volden mindre smertefull eller alvorlig. Den skjulte volden, den som foregår i nære relasjoner, i hjemmet og på arbeidsplassen, den volden som ingen andre ser, den som politiet ofte ber deg rydde opp i selv, er den vanskeligste. Og den mest utbredte. Hvem skal snart ta tak i det?

Selv er jeg fristet til å si: assimiler alle menn inn i likestillingen! Lær dem betydningen av ord som «nei» og «ikke». Lær dem at ingenting kan kalles sex med mindre du har et aktivt samtykke. Lær dem at kvinner er like smarte, like viktige og like mye verdt som menn. Lær dem at de ikke skal slå, unytte, misbruke og trakassere oss!



Pensjon: At kvinner lever lengre enn menn rammer kvinner og slår urettferdig ut. Illustrasjonsfoto: Calvste/Dreamstime.

Når pensjon blir kvinnekamp

PENSJON

Magne Hagesæter magne@roedt.no

Regjeringas pensjonsforslag skapar usemje i LO om kor vidt det nye systemet skal utjamne forskjellane mellom kvinner og menn. – Kvinner blir straffa i dagens pensjonssystem, seier forbundsleiar i Handel og Kontor, Trine Lise Sundnes.

I februar klaga Handel og Kontor inn tenestepensjonsordninga i privat sektor til Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) fordi dei meiner den er kvinnediskriminerande.

Kva er det som gjer tenestepensjonsordninga diskriminerande mot kvinner?

– På grunn av strukturelle utfordringar i arbeidsmarknaden må kvinner jobbe lengre for å fylle opp kassa i tenestepensjonen. Kvinner er overrepresentert i stillingar under 20 prosent og overrepresentert i mellombelse stillingar. Med dagens system slepp arbeidsgjevarar å betale tenestepensjon for dei som er tilsette under 12 månader, tener under 1 G eller som jobbar i stillingar under 20 prosent, seier Sundnes.

Høg alder straffar seg

– Fordi kvinner er meir lågtlønne enn menn, blir ei uforholdsmessig stor del av inntekta ikkje betalt inn til tenestepensjonskassen. Kvinner tar lengre foreldrepermisjon og i sum gjer alt dette at kvinner må jobbe lengre enn menn. Dette slår beina under NHO-leiar Kristin Skogen Lunds påstand om at folk som er like gamle og har lik lønn betaler inn det same. Det faktum at kvinner lever lengre enn menn rammer kvinner, seier forbundsleiaren.

Kva vil eit medhald frå LDO ha å sei for forhandlingane?

– Vi har håp om at ombudet gjer oss medhald. For det vil nødvendigvis måtte bli tillagt vekt i forhandlingane. Men vi veit ikkje om eit vedtak vil komme innan det. Etter eit eventuelt medhald startar arbeidet med å for å få det endra, seier ho.

Usemje i LO

Fellesforbundet og Norsk Industri gjekk i midten av februar ut med eit felles forslag om ein innskotsbasert tenestepensjon der arbeidstakarane sjølv må opprette ein personleg pensjonskonto. På møte i representantskapet i LO 23. februar gjekk dette forslaget på eit sviande nederlag etter at Mona Bjørn frå Handel og Kontor, i strid med LO-



Leder i Handel og Kontor: Trine Lise Sundnes. Foto: Brage Aronsen.



Leder i Fellesorganisasjonen: Mimmi Kvisvik. Foto: Fellesorganisasjonen.

leingas innstilling, fekk gjennomslag for å gå inn for breie, kollektive tenestepensjonsordningar.

Mimmi Kvisvik, forbundsleiar i Fellesorganisasjonen, er glad for at tillegget kom med.

– Usemja har handlet om tydeliggjøring av pensjonsordning som individuell eller kollektiv løysing. Representantskapet forsterka kravet om ei pensjonsordning som skal være brei og kollektiv. Det er samanfallande med FO si ønskja form på pensjonsordninga, noko som òg var føresetnaden i LO sitt vedtak for to år sidan, seier ho.

Kva må til for å utjamne forskjellane mellom menn og kvinner?

– Det som må til er at vi evnar å sjå samla på folketrygd, AFP og tenestepensjon, og finne løysingar som sikrar ei rettvis og leveleg pensjon både for kvinner og menn, unge og gamle uansett kva yrkeskarriere den enkelte har og uansett om ein er nøydd til å slutte på grunn av uførheit før oppnådd pensjonsalder. Pensjon må samla bli noko som skal sikre bortfall av inntekt og gje eit forsvarlig livsgrunnlag, meir enn noko som primært skal handle om individuell kapitalforvaltning. Dette vil krevje vilje til og moglegheit for omfordeling, og eg trur at det einaste systemet for å oppnå det er breie kollektive ordningar slik vi i dag kjenner frå KLP, seier Kvisvik..



Feminist og brubyggjar

Fabrikkinspektør: Magnhild Folkvord er aktuell med ein ny biografi om kvinnesakspioneren Betzy Kjelsberg. Foto: Samlaget.

HISTORIE

Brage Aronsen brage@roedt.no

Ho var sosialministeren Noreg aldri fekk, kvinnesaksforkjemparen Betzy Kjelsberg. Korleis såg kvinnekampen ut på hennar tid?

– Betzy Kjelsberg var ein kvinnesakspioner, og greidde å kombinera arbeidet i kvinneorganisasjonar med det å vera den første kvinnelege fabrikkinspektøren i Noreg, seier forfattar Magnhild Folkvord. Ho er aktuell med biografien *Betzy Kjelsberg - Feminist og brubyggjar*.

– Som fabrikkinspektør fekk ho kjennskap til korleis arbeidsforholda var i industrien, særleg for kvinner og barn. Oppgåva hennar var å sjå til at fabrikktilsynslova vart følgd, men ho såg også at lova på fleire punkt ikkje var god nok, og tenkte vidare om kva som trongst av endringar. Slike saker tok ho med til kvinneorganisasjonane, og sørga for at dei kunne bli pådrivarar for lovendringar. På den måten verka ho som sosialpolitikar utan å ha nokon politisk posisjon. Det var rett nok mange som meinte ho burde blitt sosialminister i 1928, men Venstre, som var hennar parti, hadde ikkje nokon statsrådsplass å tilby ei kvinne den gongen.

Strid om nattarbeidsforbod

Da Norsk Kvinnesaksforening vart stifta i 1884, stod ikkje kvinnestemmeretten på programmet for organisasjonen, fortel Folkvord.

– Formålsparagrafen var meir varsamt formulert, målet skulle vera å «skaffe kvinden «den hende tilkommende ret og plads i samfundet». Drammen Kvinnesaksforening var ein av dei organisasjonane Betzy stifta og var leiari for i lang tid. Dei starta og dreiv både husmorskole og arbeidskontor for hushjelpar.

– Kvinnesak og arbeidarrettar var i Betzy sin samanheng to sider av same sak. Ho vart også med i den komiteen som skulle revidera fabrikktilsynslova, eller arbeidsmiljølova, frå 1916. Betzy markerte seg som ein sterk forsvarar av åttetimarsdagen, og foreslo at den ikkje berre skulle gjelda i industrien, men også i varehandelen, men det fekk ikkje fleirtal i Stortinget.

– Eit anna spørsmål som det var stor diskusjon om, også internasjonalt, var eit framlegg om forbod mot nattarbeid for kvinner. Kvinneorganisasjonane såg på eit sånt forbod som kjønnsdiskriminering, og gjekk sterkt imot



Forfattar: Magnhild Folkvord. Foto: Klassekampen.

AKTUELL BOK:

Magnhild Folkvords *Betzy Kjelsberg - Feminist og brubyggjar* er i handelen nå og kan bestilles på samlaget.no



det. Arbeidarkvinneorganisasjonane støtta forbodet, medan dei arbeidarkvinnene som hadde nattarbeid, dei som arbeidde i malmsorteringa i gruvene og i dei grafiske yrka, var imot forbodet. Her vann dei «borgarlege» kvinneorganisasjonane fram, forbodet vart nedstemt i Stortinget. I 1919 var Betzy med som rådgivar for den norske delegasjonen til den internasjonale arbeidskonferansen i Washington, ho var den første kvinna som tok ordet på konferansen, og nytta høvet til å snakka mot forbod mot nattarbeid for kvinner, og innlegget hennar vart referert i Washington Post.

Organisering på tvers

Folkvord har tidlegare skrivne om kvinnesaksforkjemparen Fredrikke Marie Qvam. Ho meiner dagens kvinnerørslar har mykje å læra av pionerane.

– Dei var begge dyktige organisatorar. Betzy Kjelsberg var spesielt opptatt av at kvinner måtte stå saman, helst på tvers av både organisasjons- og partigrænser. I hennar tid var det eit skarpt skilje mellom dei såkalla borgarlege kvinneorganisasjonane og arbeidarkvinneorganisasjonane. I arbeidarrørsla var parolen at kvinnekampen skulle underordnast klassekampen, og arbeidarkvinnene skulle halda seg unna dei borgarlege organisasjonane. Kjelsberg oppfordra kvinner til å organisera seg for å kunna stilla felles krav om betre lønns- og arbeidsforhold. I hennar tid var både Norsk sykepleierforbund og Norges lærerinneforbund med i Norske kvinners nasjonlråd. Ho beklaga så lenge ho levde at det ikkje lykkast å få betre samarbeid mellom arbeidarkvinnene og Nasjonlrådet.



Talsperson: Runa Fjellanger. Foto: UMRR.

Venter på merking av retusjert reklame

FEMINISME

Brage Aronsen brage@roedt.no

Hvert år siden starten i 2010 har Ungdom mot retusjert reklame merket reklame der modellene er retusjert. Nå venter de på at byrådet i Oslo skal innfri løftet om å merke den retusjerte reklamen.

Runa Fjellanger er talsperson for aksjonen Ungdom mot retusjert reklame. Helt siden aksjonen ble stiftet i 2010 har norske ungdommer regelmessig merket retusjerte reklameplakater med hjemmelagde advarsler, en jobb Fjellanger mener egentlig burde vært politikernes ansvar.

– Vi som er unge i dag eksponeres hele tida for reklame der modellene er retusjert. Og da snakker vi ikke om å fjerne en føflekk eller endre på hårfargen. Kroppens proporsjoner blir forandret til det ugjenkjennelige. De skaper falske idealkropper som ikke eksisterer i virkeligheten, sier Fjellanger.

– Én av tre unge jenter oppgir at de får dårligere selvbilde av å se på reklame for mote. 30 prosent av norske jenter mellom 8 og 19 år føler seg for tjukke, selv om de ikke er det. Dette er et av de største helseproblemene blant unge i dag.

I mars 2014 kom rapporten «Retusjert reklame og kroppspress», bestilt av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og levert av Statens institutt for forbruksforskning (SIFO). Rapporten går inn for alle tiltak som kan redusere kroppspress blant ungdom, inkludert merking av retusjert reklame, men så langt har ikke departementet fulgt opp i praksis.

– Nettopp derfor ble vi så glade for det nye byrådet i Oslo signaliserte at de ville iverksette tiltak for å redusere eksponeringen for utendørsreklame og ikke minst merke den retusjerte reklamen. Nå regjeringen og likestillingsministeren ikke viser handlekraft, er det bra at noen tar ansvar lokalt. Det var et viktig og etterlengtet signal om at politikerne endelig begynner å ta problemet på alvor. Nå venter vi spent på å se tiltakene i praksis. Og vi begynner å bli utålmodige, sier Fjellanger.

– Tilbakemeldingene vi har fått etter aksjonene våre har utelukkende vært positive. Ungdom som skriver til oss sier selv at de føler seg bedre når de blir klar over at modellene i reklamener retusjerte. Det sier ganske mye om behovet for å regulere en bransje som er fullstendig ute av kontroll, sier Fjellanger, som ikke er fremmed for å fortsette aksjonene dersom byrådet ikke leverer.

– Slik bransjen opererer i dag er det ikke mulig å velge bort reklamen. Den er overalt - på tv, på nett, på bussen, i sosiale medier. Vi kommer ikke til å gi oss før vi får på plass ordninger som beskytter barn og unge mot skadelig reklame. Vi er spent på å se om vi får drahjelp fra byrådet i Oslo, men på sikt må merking av retusjert reklame inn i lovverket, avslutter Fjellanger.



LO: Prioriterer kvinnelønn i tariffoppgjøret. Foto: Scanpix.

Vil øke kvinnelønna

Foran årets tariffoppgjør vil LO fremme særskilte økonomiske krav for lavtlønte og prioritere kvinnedominerte grupper i offentlig sektor. Det skriver Fagbladet.

– Det er viktig å sikre medlemmenes kjøpekraft, men det er også avgjørende at vi benytter lønnsoppgjørene til å fremme krav om likelønn og stoppe lavlønnsutviklingen, sier leder i Fagforbundet, Mette Nord til Fagbladet.

Selv om frontfagene i industrien bestemmer rammene for tariffoppgjøret, mener Mette Nord det er viktig at offentlig ansatte ikke blir hengende etter.

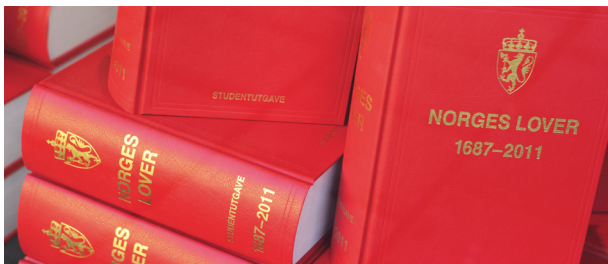
– Kvaliteten på de offentlige tjenestene i Norge er avhengig av at kommunene klarer å rekruttere kunnskapsrike og dyktige medarbeidere, og da spiller lønn en viktig rolle, sier hun.

I staten er lønnsforskjellene mellom kvinner og menn relativt små sammenliknet med andre bransjer. Leder i LO Stat, Tone Rønoldtangen, sier til Fri Fagbevegelse at det blant annet skyldes at mye av pengene blir fordelt sentralt.

– Det er bra, og det er mye fordi konfliktretten ligger sentralt. Vi har et større maktmiddel for å få gjennom kravene våre. Ikke at vi skal streike, men vi har maktmiddelet, sier Rønoldtangen til Fri Fagbevegelse.

– Vi må fortsette å prioritere kvinnelønna. Jeg er ikke ferdig med den kampen før kvinner har 100 prosent av menns lønn. Først da er vi i mål, sier hun.

Brage Aronsen brage@roedt.no



Upopulært: Forslag til ny likestillingslov. Foto: Brage Aronsen.

Kritisk til ny likestillingslov

Regjeringens forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov møter motbør.

Kvinnefronten skriver i sitt hørings svar at de er kritiske til forslaget om ny lov, og mener den nye loven vil innebære en svekkelse av kvinners diskrimineringsvern. De peker blant annet på at familieliv og personlige forhold foreslås unntatt fra lovens virkeområde, og at det regjeringsoppnevnte utvalget foreslår å fjerne likestillingslovens formålsbestemmelse om å bedre kvinners stilling. Også LO er kritiske i sitt hørings svar. De skriver blant annet at det framlagte forslaget vil bidra til en vesentlig svekkelse av den samlede likestillings- og iskrimeringslovgivningen i Norge.

Førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, Vibeke Blaker Strand, har forsket på likestillingsloven. Hun sier til forskning.no det er en tabbe å droppe likestillingsloven og i stedet lage en felles lov for alle typer diskriminering.

– Det er bra at menn får sterkere rettigheter. Men det nye lovforslaget overser at kvinner fortsatt i større grad enn menn er utsatt for forskjellsbehandling, sier Strand.

Brage Aronsen brage@roedt.no



Svekker lokaldemokratiet: Regjeringas forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Illustrasjonsfoto: Brage Aronsen.

Nytt inntektssystem truer distrikts-kommunene

– Regjeringas forslag til nytt inntektssystem for kommunene gir hastverk i prosessen med kommunereform og svekker lokaldemokratiet, mener Marie Sneve Martinussen, nestleder i Rødt.

Høringsfristen for forslaget til nytt inntektssystem utløp 1. mars. Marie Sneve Martinussen mener forslaget er dårlig utredet, dårlig begrunnet og framstår som et påskudd for å få fortgang i kommunereformen.

– Kommuner med lavt antall innbyggere, og med nærhet til områder med tettere befolkning vil bli karakterisert som «frivillig små» basert på reiseavstander for å nå 5000 innbyggere. De vil derfor tape økonomisk på forslaget. Det foreslås også endringer i regionaltilskuddene og småkommunetilskuddet, sier Martinussen.

– At dette forslaget kommer midt i en kommunereform er neppe tilfeldig. Det legger opp til økonomisk tvang for å få «frivillig små» kommuner til å slå seg sammen og bryter med stortingsvedtak om at sammenslåing skal være frivillig.

– Forslaget fra regjeringa er delvis et forslag hvor enkeltelementer er vurdert, men hvor helheten



Nestleder i Rødt: Marie Sneve Martinussen. Foto: Bjørnar Berge.

først vil komme i kommuneproposisjonen våren 2016. Den enkelte kommunes reelle mulighet til å gi et hørings svar, og behandle det i kommune- eller bystyre, er svært liten fordi svarfristen er så kort. Når det også legges opp til at et nytt inntektssystem er ment å ha virkning allerede fra 2017, er dette en undergraving av lokaldemokratiet, og fører til tvangssammenslåing av kommuner, sier Martinussen. .

Brage Aronsen
brage@roedt.no

– Viktig å delta i aksjonene

Regjeringen har gitt gruveselskapet Nordic Mining lov til å dumpe fire millioner tonn avfall i Førdefjorden hvert år – tilsvarende et lastebillass annenhvert minutt i 50 år framover. Dette har fått lokalsamfunnet og miljøbevegelsen til å finne fram lenkene.

Ingunn Kandal, leder av Rødt Sogn og Fjordene er en av de rundt hundre aksjonistene som har valgt å demonstrere sivilt ulydig for Førdefjorden.

– Det er forkastelig å dumpe store mengder avfall i en så viktig fjord, som attpåtil er en nasjonal laksefjord. Tillatelsen til å dumpe er dessuten gitt på snevert og tvilsomt grunnlag. Før-var-prinsippet må legges til grunn. Jeg mener det er en større kriminell handling å ikke revurdere avfallsplanene enn å lenke seg.

Rødt er et av få partiene som har deltatt i de sivile ulydighetsaksjonene.

– Å støtte saken er bra, sier Kandal, men de partiene som mener saken er viktig nok, må også være villige til å forplikte seg ytterligere ved å delta i aksjonene. Et viktig poeng er at utfallet i kampen om Førdefjorden kan skape presedens for



Leder i Rødt Sogn og Fjordane: Ingunn Kandal. Foto: Natur og Ungdom.

lignende saker. Jeg oppfordrer alle som ikke selv har mulighet til å demonstrere, til å bidra med økonomisk støtte til å dekke båtene eller skrive leserbrev slik at fjordsaken ikke mister fokus.

Selv om Nordic Mining og Regjeringa er sterke motstandere, har Kandal trua på at kampen om Førdefjorden kan vinnes.

– Første etappe er over, men mye er ennå uavklart. Nå gjelder det å holde trykket oppe. Denne saka skal vi vinne!

Brage Aronsen
brage@roedt.no



Kampen for folkestyret viktigst for nei-bevegelsen

For folkestyre: Ungdom mot EU. Foto: Ungdom mot EU.

RØD UNGDOM EUROPAPOLITIKK

Snorre Log Skage snorre@socialisme.no

Syver Zachariassen er ny leder i Ungdom mot EU. Han peker på kampen for sjølråderett og folkestyre som avgjørende for nei-bevegelsen i tida som kommer.

I slutten av februar ble Syver Zachariassen fra Eidsvold valgt til ny leder av Ungdom mot EU til trampeklapp og jubel. Med erfaringer fra Senterungdommen i bagasjen er han klar til å lede Nei til EU sin ungdomsorganisasjon.

Håper på «brexit»

Zachariassen mener at dersom brexit, at Storbritannia forlater EU, blir en realitet så vil spørsmålet rundt Norges tilknytning til EU via EØS-avtalen bli en av de desidert viktigste debattene i 2016.

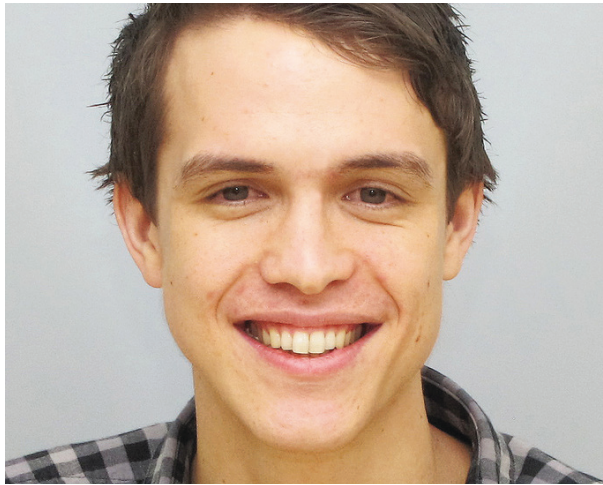
– Året som kommer vil også være skjebneåret for demokratiets framtid. Skal vi klare å stoppe TTIP må jobben gjøres nå! For at vi skal klare å stoppe TTIP og erstatte EØS med en bilateral handelsavtale blir også det som skjer på LO-kongressen neste år kritisk, sier Zachariassen.

– Den norske EU-motsanden har kommet fra sentrum-venstre, mens den britiske har vært sentrum-høyre-orientert. Vi ser nå at motstanden brer seg utover over hele det politiske spekteret i Storbritannia. En brexit er først og fremst et signal på at EU ikke er i takt med folket og at britene de vil ha mer nasjonal styring. En brexit vil i tillegg til å være spikeren i kista for dem som vil ha Norge inn i EU og blåse liv i kravet om å hive EØS på skraphaugen til fordel for en bilateral handelsavtale. Maktbalansen vil bli dramatisk endret med Storbritannia på den andre siden av forhandlingsbordet. Det vil styrke muligheten vår til å fremforhandle en bilateral handelsavtale som både Norge, EU og Storbritannia er tjent ved.

Trenger solidarisk alternativ

Zachariassen viser til Schengen-avtalens mangler som et annet eksempel på at EU-drømmen slår sprekker.

– Problemet til Schengen er at det er overnasjonalt og mangler legitimitet ute blant folk, heller enn å være et samarbeidsprosjekt. Det sier seg selv at hvert enkelt land ikke kan håndtere flyktningkrisen på egen hånd. Det



Ny leder i Ungdom mot EU: Syver Zachariassen. Foto: Senterpartiet.

trens omfattende samarbeid stater i mellom. Dette er derimot ikke tilfellet med Schengen, der overnasjonale EU-institusjoner legger føringene for Schengen-landenes grensepolitikk, heller enn de nasjonale demokratiene.

– EU-elitens drøm om å bygge opp en «festning Europa» har vist seg både urealistisk og direkte menneskefiendtlig. Dersom Europa skal kunne løse flyktningkrisa trenger vi et demokratisk og solidarisk alternativ til Schengen.

Hemmelige handelsavtaler

Med de hemmelige handelsavtalene TTIP og TISA som kanskje viktigste utfordring, har den ferske lederen overtatt stafettpinnen på et dramatisk tidspunkt. I fagbevegelsen og bondebevegelsen ulmer det til motstand mot det som mange har beskrevet som en udemokratisk handelsavtale som kommer til å flytte enda mer makt fra folkevalgte og over til store selskaper. Zachariassen viser til hvordan nei-bevegelsen i Norge tidligere har mobilisert mot udemokratiske handelsavtaler.

– Erfaringen fra kampen mot Mai-avtalen og EU-kampen viser at grasrota er i stand til å vinne over den politiske og økonomiske eliten. Både TTIP og TISA truer noen av våre mest grunnleggende demokratiske prinsipper. Mens TISA vil nekte folkevalgte politikere å reversere nyliberal politikk vil TTIP gi multinasjonale selskaper muligheten til å overkjøre folkestyret. Avtalene truer noe vi tar for gitt: nemlig muligheten til å utforme vår egen politikk. Hadde Norges tilknytning til avtalene vært gjenstand for en folkeavstemning ville resultatet garantert blitt nei. Vi er nødt til å sørge for at grasrota blir hørt. For å få til det må vi begynne med å skape en folkelig debatt.



Aksjonist: Alberte Brekkhus fra Moss. Foto: NU.

I lenker for Førdefjorden

RØD UNGDOM ARBEIDSLIV

Snorre Log Skage snorre@socialisme.no

I februar har ungdom fra hele landet gjennomført sivil ulydighets-aksjoner i håp om å stanse deponeringen av gruveavfall i Førdefjorden.

– De gir faen i miljøet, sier Alberte Brekkhus fra Moss Rød Ungdom.

Til tross for skyhøye bøter og trusler om søksmål har Natur og Ungdom samlet en tverrpolitisk allianse til direkte aksjon mot å la Nordic Mining dumpe gruveavfall rett i fjorden. Rød Ungdom var godt representert med flere engasjerte medlemmer som sto opp mot selskapene for å bevare norsk natur. Blant dem var leder Linn-Elise Øhn Mehlen og generalsekretær Anja Ariel Tørnes Brekke. De har i likhet med mange andre aksjonister valgt å ikke vedta boten, fordi de mener dumpingen er en større forbrytelse enn å lenke seg fast. Alberte Brekkhus fra Moss Rød Ungdom sier det ganske klart:

– Dette viser hvor skitten kapitalismen virkelig er; Nordic Mining har fått grønt lys til å overkjøre miljøhensyn, lokaldemokrati og det såkalt «grønne skiftet».

Hun framhever at det er snakk om å ødelegge naturressurser som har eksistert i flere årtusener for en kortvarig profitt, og at deponeringen kan ødelegge livsgrunnlaget for et helt lokalsamfunn.

– Det er snakk om å dumpe 250 millioner tonn gruveavfall i en av Norges reneste fjorder som er hjem til en lang og stolt fiskertradisjon som har preget lokalsamfunnet. Dette kan gå ut over rødlista fiskestammer og dyrearter. Nordic Mining har selv innrømt at det vil mest sannsynlig legge fjorden øde.

– Det er latterlig at vi skal ta et så ufattelig stort skritt bort fra forsøket på å lage et bærekraftig samfunn, så kort tid etter et klimatoppmøte hvor den norske delegasjonen klappet seg selv på skuldrene for en god innsats mot klimaendringene. Det er ganske hyklersk. Norge er ett av bare fem land som åpner opp for dumping i fjorder. Vi er i selskap med Indonesia, Chile, Tyrkia og Papua Ny-Guinea. Men i motsetning til disse landene, så er vi de eneste som åpner opp for nye sjødeponi.

– Dette er et klassisk eksempel på pengemakt mot folk flest. Derfor var det en selvfølge for meg å lenke meg fast. De har makta på sin side, men med folket på vår side så vil vi vinne. Når Nordic Mining nå går ut i media og sier at de skal gå til sak mot alle aksjonistene så er det ikke for å hente inn tapte penger - det har de nok av - men for å skremme andre fra å aksjonere.

Alberte Brekkhus lar seg imidlertid ikke skremme:

– Kampen er ikke over, og vi er klare til å lenke oss igjen.

STUDIEBOK:

KVINNEFRIGJØRING!



– Hvorfor tjener kvinner i gjennomsnitt 70 000 kroner mindre enn menn i likestillingslandet Norge? Hvorfor er 88 av 100 minstepensjonister kvinner? Hvorfor gjøres det ikke noe med arbeidstida når fire av ti kvinner jobber deltid? Denne boka kan hjelpe oss å finne svar.

Magnhild Nilsen,
leder av Rødts kvinneutvalg

Studieboka egner seg både til å lese på egen hånd og til felles studier i lag og studiegrupper.

Kun
120,-

Kjøp boka på
MARXISME.NO

HVA SKJER?

9. mars
BOKLANSERING: BETZY KJELSBERG - FEMINIST OG BRUBYGGJAR

Tronsmo bokhandel, Oslo.
www.tronsmo.no/kalender

10. mars
KURS OM PENSJON: FOLKETRYGDEN, OTP OG AFP

LO i Oslo, Møllergata 24.
www.lo-oslo.no

11. mars
KONFERANSE: EØS OG ARBEIDSLIVET

Thon Hotel Amfi, Alta. www.neitileu.no

11. - 13. mars
LANDSMØTE I PALESTINAKOMITEEN

Frivillighetshuset, Oslo.
www.palestinakomiteen.no

2. - 3. april
NEI TIL EUS KVINNEKONFERANSE

Anker Hotell, Storgata 55, Oslo.
www.neitileu.no

16. april
NASJONAL AKSJONSDAG MOT KRIG

Hele landet. www.rødt.no/krig

Nytt nummer av
tidsskriftet rødt!

Les blant annet Rødt!-samtalen med Åsa Linderborg, Petter Slaatrem Titland om TISA og «norske interesser», Sigrid Klæboe Jacobsen om hva skatteparadis er for noe, Kjersti Ericsson og marxisme og feminisme, og Magnhild Folkvord om Betzy Kjelsberg og forsøket på kvinnesamarbeid på tvers av klasse- og partigrenser tidlig på 1900-tallet.

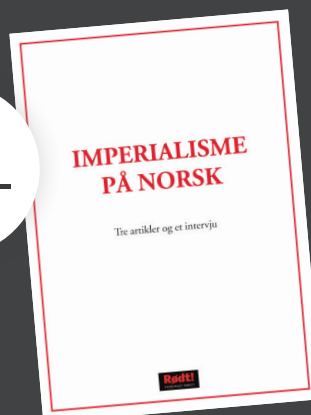
Bli abonnent: Send sms med kodeord «marx abo» til 2434.

Bestill på **MARXISME.NO**



Ny bok:
IMPERIALISME PÅ NORSK

Kun
60,-



Inneholder artiklene
Den snilleste krigersstaten i verden? av Arnljot Ask og Stian Bragtvedt, *Hvem tjener på Norfund* av Marianne Gulli, *Statoil: imperialistiske ambisjoner og klimatrussel* av Ingrid Baltzersen, og

Flyktningepolitikk: Har venstresida mer å by på enn etikk og moral? av Maria Wasvik.

Kjøp boka på **MARXISME.NO**

BLI MED PÅ AKSJONSDAG MOT KRIG 16. APRIL



VISSTE DU AT NORGE ER BLANT LANDENE I VERDEN SOM OFTEST DELTAR I KRIG?

Siden 1990 har Norge deltatt i krig åtte ganger. Kun Storbritannia og Frankrike har deltatt i flere kriger. Andreplassen deler vi med USA. Under bombingene av Libya var Norge et av landene som bombet mest, og tok oppdrag andre land ikke ville ha, med stor fare for sivile tap. Norge var dermed en kraft for å utvide bombingene, snarere enn en kraft for fred.

SE RØDT.NO/KRIG FOR MER INFORMASJON

Bli medlem i Rødt!

Send sms med kodeord **Rødt + Navn og adresse** til 2434 eller se rødt.no/innmelding



fb.me/roedt



@raudt



@stemroedt

Følg oss i sosiale medier for å **oppdage** mer om Rødt, få **sva**r på det du lurer på og **dele** med vennene dine.

